

Judith Vanistendael, *De maagd en de neger: papa en Sofie*

Lesvoorbereiding

3^e graad ASO/TSO Nederlands

- 1) Een klassieke lessenreeks kan beginnen met het peilen naar reacties van de leerlingen. Daarna kan overgegaan worden tot een analyse. Als bijlage vind je een erg diepgaande analyse van de strip. Deze is wellicht te uitgebreid om volledig in de klas te bespreken, maar het materiaal biedt verschillende mogelijkheden om een aantal aspecten of begrippen nader toe te lichten aan de hand van de strip (bespreking van de personages, taalgebruik, thematiek, intertekstualiteit, stripconventies, etc...)
- 2) De thematiek van de strip kan gemakkelijk aangegrepen worden om een aantal actuele thema's in de klas aan te kaarten als verdieping, na een bespreking van de strip. Hieronder volgen enkele suggesties:
  - problemen met asiel en migratie:
    - o combineren met het boek *Problemski Hotel* van Dimitri Verhulst
    - o krantenartikels i.v.m. de sluiting van de "Jungle" in Calais in oktober 2009
    - o procedure ontcijferen voor versnelde regularisatieprocedure 2009 (zie bijlage: formulier)
    - o p. 51 van *Papa en Sofie* combineren met een fragment uit een andere strip: *Om mekaar in Dokkum* van Guido van Driel. Het fragment bij de asiendienst in Zwolle met name (zonder paginanummers). In beide verhalen wordt de administratieve afhandeling van de asielaanvragen kritisch benaderd.
Klassengesprek: zijn we te streng?
    - o rollenspel rond vestiging van een asielcentrum in jouw dorp, eventueel te verbinden met een klassengesprek over het NIMBY-fenomeen (Not In My BackYard), dat onlangs ook tot uiting kwam bij het stemgedrag in het referendum over de Lange Wapper in Antwerpen: waar de brug kwam, stemde men tegen.
    - o bezoek aan een asielcentrum in de buurt of asielzoekers uitnodigen in de klas
  - relatie kind – ouders:
    - o rollenspel: hoe vertel je je ouders dat je een relatie hebt met een veel oudere persoon/ iemand van hetzelfde geslacht/ iemand met een ander geloof/ een werkloze anarchist/ een getrouwde man/ een asielzoeker
    - o gesprekken over vooroordelen, kan heel algemeen
  - de discussie over vooroordelen en racisme kan ook in verband gebracht worden met de hetze die in 2007 veroorzaakt werd door een Congolese student in Brussel die een klacht indiende bij justitie omdat de strip *Kuifje in Afrika* van Hergé beledigend zou zijn voor de Congolezen (zie lesmap Fahrenheit 451 voor relevante artikels hierover).

Bijlagen

Biografie

Judith Vanistendael werd geboren in 1974 in Leuven, maar groeide op en woont nu nog steeds in Brussel. Na een korte studie aan de Berlijnse Hochschule der Kunste werd ze aan de Universiteit Gent licentiaat Kunstwetenschappen. Ze begon in 2000 aan de opleiding Grafische vormgeving, optie Beeldverhaal aan Sint-Lukas Brussel. *Papa en Sofie* is haar debuutboek uit 2007. Het is ook in een aantal andere Europese talen verschenen, waaronder het Frans (Editions Actes Sud). Op het stripfestival van Angoulême in 2009 was *La jeune fille et le nègre* genomineerd in de categorie voor beste debuut. In *Leentje en Sofie*, het tweede en laatste deel van *De maagd en de neger* (dat in 2009 verscheen) wordt hetzelfde verhaal verteld vanuit het perspectief van Sofie.

Vanistendael publiceerde eerst als illustrator, bijvoorbeeld voor het boek *Vlaamse sprookjes* (1995), geschreven door haar vader, Geert van Istendael. Hij is een gerenommeerd schrijver van poëzie, essays en proza, onder andere bekend door *Het Belgisch labyrint* (1989), een geamuseerde en liefdevolle kijk op (de chaos van) ons land. *Papa en Sofie* is gebaseerd op zijn kortverhaal *Bericht uit de burcht* (1998).

Analyse

Controleer even of ze het verhaal kunnen navertellen en peil misschien naar de appreciatie van het boek. Achten ze de gebeurtenissen waarschijnlijk?

Vraag: Meer nog dan bij een roman maakt de cover bij een strip integraal deel uit van het werk. Welke verwachtingen roept de titel op?

- ‘Maagd’ wijst normaal gezien op seksuele onervarenheid; tegelijk hebben zwarte mannen (‘neger’) in de populaire verhaalkunst het stereotiepe imago van potente minnaars. De titel roept dus seksuele/erotische verwachtingen op.
  - Het woord ‘neger’ wordt in het Nederlands nauwelijks nog gebruikt, tenzij in racistische context. Het normalere woord is ‘zwarte’. De titel roept dus ook de verwachting op dat het verhaal politiek incorrect zal zijn.
- ⇒ De titel is provocerend. Dit geeft al aan dat het boek gevoelige thema’s behandelt, en dat die thema’s niet altijd met fluwelen handschoenen zullen worden aangepakt.

Vraag: Hoe wordt de provocerende lading direct genuanceerd door de cover?

- De afgebeelde figuren tonen wel een zwarte en een blank meisje, maar door de tedere, esthetiserende danspose wordt de seksuele suggestie afgezwakt of op zijn minst subtieler gemaakt.

Vraag: Wat kan je zeggen over het kleurgebruik op de cover?

- De gebruikte kleuren zijn de Belgische driekleur. Daardoor wordt een vierde belangrijk ‘personage’ (na maagd Sofie, neger en papa) geïntroduceerd: de Belgische staat, die de relatie tussen de andere genoemde personages moeilijk zal maken.
- De gele bundel is een volglicht dat normaal op het toneel wordt gebruikt om het centrum van de actie uit te lichten. Hier wordt dus nog eens benadrukt dat de ‘maagd’ en de ‘neger’ en hun relatie centraal zullen staan in het boek.

p.5-6

Vraag: Vanuit welk perspectief wordt het verhaal verteld? Hoe merk je dat al op de eerste bladzijde?

- Vanuit het perspectief van de vader van Sofie. De commentaarstem in het tekstblok spreekt over 'mij en mijn dochter'. De lezer kan de connectie maken met de afgebeelde man die zijn krant leest: hij is wellicht de persoon die aan het woord is, de verteller. Er zijn enkele scènes in het verhaal (bv. wanneer Sofie Abou vraagt om de tv te herstellen of wanneer Sofie haar promotor opzoekt) die de verteller niet zelf heeft meegemaakt, maar alle andere scènes kan hij als ooggetuige verslaan.

Vraag: Hoe worden de ouders van Sofie in de eerste twee pagina's geïntroduceerd? Vergelijk met de rest van het boek.

- De vader heeft veel vertrouwen in zijn dochter, maakt zich helemaal niet ongerust, al verandert dat een beetje tegen het einde van p. 6.
- De moeder is erg emotioneel: ongerust (tweede strook p. 5: 5/2), boos (5/4, tweede helft p. 6) en triest (5/4)
- Deze portrettering contrasteert gedeeltelijk met de rest van het boek (cf. p. 55), waarin de vader vaak in paniek raakt of verontwaardigd is. Hij lijkt in de rest van het boek emotioneler en impulsiever dan de moeder. Bijvoorbeeld wanneer het gaat over het inwonen van Abou, of het trouwen van Abou en Sofie.

Vraag: Welk voorwerp ontwikkelt zich tot een grafische metafoor over de emotionele ontwikkeling van de vader in deze pagina's?

- De krant. In het begin is de vader helemaal verdiept in de krant. Hij verstopt zich erachter. Tegelijk schernt hij zich emotioneel af. Hij wil de gevoelens van ongerustheid geen plaats gunnen. Pas wanneer zijn vrouw rampscenario's opnoemt (einde p. 6), laat hij zijn krantenschild, zijn bescherming, zakken en laat hij de ongerustheid toe. Het kantelmoment is het middelste plaatje van de voorlaatste strook p. 6 ('Bosniër?').

Vraag: Wat betekent de linkerballon in het laatste plaatje van p. 6?

- Het is de voorstelling die de vader zich maakt van 'Godweetnogwat' uit het vorige plaatje: hij visualiseert een buitenaards wezen met vreemde hoorns en vier armen.

Vraag: Bespreek de structuur van de laatste twee stroken van p. 6.

- Er zit een duidelijke parallellie in.
  - In het eerste plaatje suggereert de moeder telkens een seksuele relatie van hun dochter met een buitenlander.
  - In het laatste plaatje van de strook visualiseert de vader zijn mogelijke toekomstige schoonzoon (telkens karikaturaal).

p. 7-8

Vraag: Bij strip wordt vaak gesproken over cameravoering, net zoals bij film. Beschrijf de cameratechnieken die in deze pagina's worden gebruikt en bespreek hun effecten.

- kikkerperspectief: we kijken van beneden naar boven, waardoor het geportretteerde groter of imposanter lijkt, bijvoorbeeld begin strook 2 p. 7. We kijken dus zoals Sofie op naar een furieuze moeder. Die verhouding wordt nog grafisch geaccentueerd door de diagonale trapleuning in 7/2/2 en 7/4/1.
- champ - contre-champ (beeld-tegenbeeld): de camera draait 180 graden, zoals in de 7/3. Dit brengt de discussie dichterbij de lezer: hij heeft de indruk zelf deel te nemen aan de discussie, omdat de spreker hem recht aankijkt.
- close-up (gezicht, 7/4/2), medium shot (van hoofd tot middel, 7/3/2 & 3, 7/4/1), knie shot (van hoofd tot knieën, 7/1/2 & 3), medium long shot (hoofd tot voeten, 7/2/2, 7/3/1), long shot (totaalbeeld, 7/2/1 als je geen rekening houdt met de dochter; 8/1/1): in deze volgorde gaan de shots dus steeds verder weg van de getoonde personages. In deze bladzijden worden deze shots sterk afgewisseld. Gewoonlijk wordt een close-up gebruikt om meer nadruk te leggen op gezichtsexpressie en inleving te bevorderen. Een long shot dient om een overzicht van de situatie te bieden. De variatie hier zorgt ervoor dat het gebrek aan actie in een praatsequens wordt gecompenseerd door de cameravoering.

De strip heeft ook eigen conventies, zoals de loopricting, die normaal naar rechts is, omdat dat de leesrichting is. Over *Kuifje* is in de literatuur beweerd dat er iets mis is als Kuifje naar links loopt. In plaatje 7/1/3 loopt de moeder naar links. Dat betekent dus niet veel goeds voor de dochter...

Vraag: De vader hechtte tot nog toe geen geloof aan de beweringen van de moeder. Hoe kan je dat merken aan zijn gedachtegang?

- In het begin doet hij alsof er niks aan de hand is: een verliefde dochter is de normaalste zaak van de wereld. Hij denkt dus niet onmiddellijk aan iemand uit het Klein Kasteeltje, ondanks de onheilstijdingen vanwege zijn vrouw.
- Als hij zich ongerust begint te maken, is zijn eerste angst niet dat zijn dochter een asielzoeker aan de haak heeft geslagen, maar een oudere man.
- Bij het horen van de naam Abou reageert hij wel afkeurend, maar nog denkt hij eerst aan een economische migrant die al een tijd in België woont: een Turk of een Marokkaan.

Vraag: Waarom gebruikt de verteller het woord *burcht*?

- Hier bedoeld als een synoniem voor *huis* of *gezin*.
- De benaming impliceert dat het niet gemakkelijk is om het huis binnen te komen: een burcht is een woning die de aanvallen van vijanden moet kunnen tegenhouden. De bewoners schermen zich af van de buitenwereld, omdat ze ervan uitgaan dat de buitenwereld veel slechts in zich draagt.
- Door die afscherming kunnen de bewoners een beetje wereldvreemd worden (cf. een ivoren toren), waardoor ze naïef zijn over wat er in de wereld gebeurt.
- Hier (en verderop p. 18, p. 41) gaat het alleen over de betekenissen in verband met het gezin, maar *burcht* in de betekenis 'versterkte vesting' is ook toepasselijk op België en bij uitbreiding op Europa. Het is niet gemakkelijk om als asielzoeker België binnen te komen. cf. de benaming Fortress Europe.
- Het kortverhaal waarop deze strip gebaseerd is, heet *Bericht uit de burcht*.

p. 9-10

Vraag: Wat vertelt de reactie van beide ouders over henzelf?

- Beide ouders zoeken informatie om zich beter te documenteren over Togo. Ze erkennen dat ze weinig weten over het land. Hun zucht naar informatie komt echter niet voort uit sympathie voor Abou, maar uit wantrouwen ("die zal mij niks meer op de mouw spelden" 9/4/1). Ze denken dat Abou hen misschien wil bedriegen en ze willen daarop voorbereid zijn.
- Er zijn ook verschillen: de vrouw zoekt de wijsheid in de boeken, de man probeert via gespecialiseerde collega's informatie te verzamelen. De vrouw is dus meer een boekenwurm; de man heeft een socialer profiel.
- De documentatie-ijver, onder andere door boeken, wijst op de culturele en hoogopgeleide status van de ouders. In plaats van hun argwaan alleen emotioneel te uiten, gaan ze zelfstandig meer informatie zoeken. Die culturele status blijkt ook uit de belangrijke rol van de krant en de zaterdagse bijlagen in de eerste bladzijden: vaak zijn die weekendbijlagen cultureel georiënteerd. Overigens blijkt op p. 21 dat de vrouw ook uit een erg hoog sociaal milieu komt.

⇒ Met andere woorden: dit is niet het stereotiepe gezin waarin je gevoelens van xenofobie of racisme zou verwachten. "Het komt voor in de beste families", lijkt Vanistendael te zeggen.

Vraag: Wanneer spelen de scènes in strook 9/2 en 9/3 zich af? Waaraan zie je dat?

- "Jaren terug": de tekst geeft al aan dat het een flashback is. Pas bij 9/3/2 zitten we opnieuw in het heden.
- Indicaties in het beeld zijn de lange haren van de moeder, de jeugdige haardos van de vader in 9/3/1, de jeugdige kledingstijl van de moeder in 9/2/1 en de brochure in 9/2/2: die past bij het tekstblok erboven, waardoor duidelijk wordt dat de moeder hier geen documentatie over Togo aan het lezen is. Ook het beeld in 9/3/1 sluit direct aan bij de tekst.

Vraag: Wat valt op in het woordgebruik p. 9?

- Er staan neologismen in 9/3/1 en 9/4/1: *DDR-kunde* en *Togologie*. Beide benoemen ze de kennis van een land. Door er officiële woorden van te maken, ironiseert de verteller die kennis ook. Er bestaat geen officiële wetenschap DDR-kunde of Togologie en dus is er zeker ook geen hoogleraar in die materie. De woorden geven dus tegelijk aan dat de moeder veel weet over Togo en de DDR en relativeren (de waarde van) die kennis.
- De aandacht wordt door deze woorden getrokken: ze maken de tekst literairder.

Vraag: Het verhaal is opgebouwd uit korte taferelen. Welk structurelement speelt daarbij een grote rol?

- De pagina of in stripjargon: de plaat. Haast elke bladzijde kan afzonderlijk gelezen worden en eindigt met een soort pointe.

⇒ In de striptheorie is er een groot debat over de meest significante structurele eenheid in een strip. De Amerikaanse theoretici concentreren zich meestal op de plaatjes en de overgang tussen die plaatjes. De Europeanen zien de plaat vaak als structurelement en zij bestuderen hoe een strip op de pagina is gezet: de *mise en page*. Ter illustratie: een van de bekendste boeken over de theorie van het stripverhaal heet *Case, planche, récit*. (Benoît Peeters). Vanistendael lijkt in elk geval veel belang te hechten aan de pagina als structurelement.

p. 12

Vraag: Dit is de eerste verschijning van Abou. Wat valt op aan de afbeelding die Vanistendael van hem maakt?

- Hij wordt als een heel stereotiepe zwarte voorgesteld. Dikke lippen, pikzwart gezicht, alleen het wit van de ogen is zichtbaar. Op dit soort afbeelding van zwarten in vroegere strips (bv. *Kuifje in Congo*) is heel wat kritiek gekomen, omdat het een racistische karikatuur zou zijn. De portrettering van Abou sluit dus weer aan bij de provocerende titel.
- Zijn zwartheid veroorzaakt ook de reflectie van de vader over de politieke aspecten van het woord *neger*. De strip wil dus bewust de grenzen van het politiek correcte aftasten. Dat kan confronterend zijn, vooral voor mensen die niet zo vaak met zwarten in contact komen. Vanistendael maakt gebruik van de antiracistische lading van haar verhaal om stil te staan bij het gangbare discours over andere culturen, met het risico om niet politiek correct te worden gevonden.

Vraag: Hoe wordt het belang van de ontmoeting stilistisch benadrukt?

- Het decor valt weg en de tekstballons zijn erg beperkt: meestal slechts één woord. De ongemakkelijke situatie wordt over verschillende plaatjes gerekt, zodat ze langer lijkt te duren. De tijd lijkt min of meer stil te staan. Hoe meer plaatjes worden gebruikt voor een bepaalde scène, hoe trager die lijkt te verlopen (verteltijd vs. vertelde tijd). Het aantal plaatjes heeft dus een duidelijk effect op het ritme van een scène.
- De leegte van de decors zorgt ervoor dat alle aandacht gaat naar de personages en de manier waarop ze op elkaar reageren. Moeder Anne is blijkbaar blij om Abou eens te ontmoeten; de vader kijkt wantrouwig en stelt zichzelf niet eens voor. Abou lijkt te schrikken en Sofie is aanvankelijk sprakeloos. Zodra de ontmoeting gewoner wordt, komt het decor terug en worden de tekstblokken groter (vanaf 12/2/3).

Vraag: Hoe wordt de moeilijke communicatie tussen Abou en de ouders in de taal benadrukt?

- Abou spreekt een andere taal: hij spreekt Frans. Dat wordt duidelijk door de begroeting van de vader en nadien door de begroeting van Abou. Vanaf het einde van de pagina ('graag') wordt dat taalverschil op een typische stripmanier gemarkeerd: ogenschijnlijk spreken alle personages Nederlands, maar het Nederlands van Abou blijft doorspekt met Franse woorden en constructies. In de sociolinguïstiek heet zoiets *code switching*. De tekst die aan Abou wordt toegeschreven is geen realistische weergave van de werkelijkheid, maar moet blijven aangeven dat hij een andere taal spreekt. Sofie en haar ouders spreken waarschijnlijk ook gewoon Frans met Abou, maar hun tekst blijft eentalig Nederlands. De mengeling van Frans en Nederlands die Abou spreekt, geeft dus geen reëel taalverschil met de andere personages weer, maar markeert een andere moedertaal. De code switching dient dus alleen om hem als vreemdeling te (blijven) markeren. Vroeger zou dat denigrerende (!) gebeuren door Abou een imperfecte taal zonder vervoegingen te laten spreken: het petit nègre. Dat is in hedendaagse strips ongeveer uitgestorven omdat het als discriminerend wordt beschouwd.

p. 16-17

Vraag: Wat is de functie van de eerste strook p. 16?

- De vader denkt na over wat zijn dochter heeft gezegd. Hij laat het woningprobleem van Abou en Sofie bezinken.
- Hij maakt de veters van zijn schoenen los. Dat wijst vooruit naar p. 24, waar moeder Anne deze vaardigheid van de vader in herinnering brengt.

Vraag: Wat betekent de derde strook p. 16?

- Langzaam beseft de vader dat hij het woningprobleem beter kan bespreken met zijn vrouw. Hij verwacht van haar een oplossing voor het probleem. Hij weet dat de makkelijkste manier om met haar te praten is om haar te volgen en haar te helpen bij haar bezigheid.

Vraag: Hoe wordt p. 17 grafisch geaccentueerd dat de vader verrast is door de suggestie van de moeder?

- Door de afwijkende typografie van zijn antwoord ("bij ons?")
- Door de vergrote ogen, die in strips traditioneel/conventioneel verwondering weergeven
- Hij wordt van zijn vrouw gescheiden door de was aan de waslijn: er is een fysieke barrière tussen hen; ze zitten niet op dezelfde golflengte. De vader ruimt die barrière uit de weg door tussen twee kledingstukken door te glijpen: hij wil zijn vrouw beter begrijpen of wil op zijn minst meer uitleg.
- Het lijkt wel alsof hij een hemdje draagt dat eigenlijk aan de waslijn hangt: zijn hoofd is juist zichtbaar op de plaats waar het hoofd komt als je zo'n hemdje aantrekt. In het Nederlands bestaat de uitdrukking 'iemand in zijn hemd zetten'. Ook door de grafische variant van die uitdrukking wordt dus duidelijk dat de vader zich niet op zijn gemak voelt door de suggestie van de moeder.

Vraag: Wat valt op aan het taalgebruik in de tweede helft van p. 17?

- Het taalgebruik wordt gekleurer/expressiever door de emoties. Uitdrukkingen als 'een voos kot', 'iemand van toeten noch blazen kennen', 'zuiplappen', 'samenhokken' zijn emotioneel geladen en behoren tot de informele spreektaal.

p. 23-25

Vraag: Hoe wordt het verschil tussen de vader en Abou p. 23 geïllustreerd?

- De taal: Abous taal is weer half Frans.
- Abou kent iets van techniek; de vader helemaal niet.
- Verschillende waarden: voor Abou moet de grootte van de televisie evenredig zijn met het prestige van de eigenaar, omdat hij televisie kijken heel belangrijk vindt en omdat een televisie dus een statussymbool kan zijn. In Vlaanderen is het dan weer de gewoonte dat cultureel geïnteresseerde mensen de televisie juist minder belangrijk vinden en dus ook minder geld uitgeven aan het televisietoestel dan het gemiddelde andere gezin. De televisie wordt zo een omgekeerd statussymbool: hoe kleiner de tv, hoe beter voor je culturele imago.

Vraag: Wat is het verschil tussen de twee "voilàs" op deze pagina?

- De eerste gebruikt de vader om een probleem te presenteren: ziedaar de kapotte tv.

- De tweede gebruikt Abou omdat het probleem opgelost is: ziedaar de gerepareerde tv.
- ⇒ Zelfs als ze hetzelfde woord herhalen, betekent het totaal het omgekeerde. De vader en Abou zijn totaal verschillende persoonlijkheden.

Vraag: Hoe wordt de groeiende verbondenheid van Abou met moeder Anne op p. 23-24 aangegeven?

- "Die weet tenminste van wanten": blijkbaar heeft Anne het altijd betreurd dat haar man niet handig is. Abou is wel handig, dus dat is een pluspunt dat ze blijkens haar monoloog p. 24 niet meer van een man verwacht had.
- Abou stijgt figuurlijk in haar achting, terwijl haar man letterlijk valt (van de trap).
- Anne is in het zwart gekleed (de kleur van Abou) en ze schildert een muur die wit was, zwart, tot ze helemaal verdwijnt door het zwart (24/4/2).
- Beeldrijm: Anne houdt in 24/3 en 24/4 een verfról boven haar hoofd. Vlak ernaast zwaait Abou een bijl boven zijn hoofd: ze hebben dus beiden een werktuig boven hun hoofd.

Vraag: Wat betekent p. 25 voor de relatie tussen Abou en de vader?

- Ze ontdekken een gemeenschappelijke interesse/bezigheid: beiden zijn ze de kok in huis. (Later roken ze ook samen op het balkon, tot samenzweerderigheid verplicht door Sofie.)
  - De machtsverhoudingen zijn omgekeerd. Tot nu toe had de vader zich wat hautain of superieur opgesteld, maar door de 'inbraak' die hij pleegt en doordat hij daarbij op heterdaad betrapt wordt, komt hij in een nederige positie terecht. Eigenlijk zou Abou elke reden hebben om boos te worden. Toch doet hij dat niet.
- ⇒ Ze groeien hier (voor het eerst) naar elkaar toe.

Vraag: Deze pagina is haast woordeloos. Welke middelen behalve de (filmische) beelden gebruikt Vanistendael hier om deze scène te vertellen?

- lijntjes om een geur weer te geven, de geur van het gerecht dat Abou klaarmaakt.
  - een gedachteballon
  - kleine afbeeldingen in de gedachteballon om te laten zien welke groenten en kruiden de vader meent te herkennen in de geur.
- ⇒ De strip beschikt over een reeks narratieve conventies om visueel te kunnen vertellen. Een geur wordt zichtbaar (synesthesie), een gedachte wordt zichtbaar, in een tekstvak kunnen evenzeer afbeeldingen voorkomen als woorden, hoewel dat soms een komisch effect heeft (denk bijvoorbeeld aan de doodskoppen als een stripfiguur scheldt: censuur). Die narratieve conventies zijn typisch voor strips.

p. 36

Vraag: Wat is de functie van deze pagina?

- Ze laat zien dat er tijd over gaat: de seizoenen veranderen en de situatie blijft min of meer gelijk. Sofie en Abou zijn nog steeds samen.
- Het is een echt familiafereel: Abou lijkt geaccepteerd door vader en moeder, want hij gaat gewoon mee op een winterse uitstap. Het hele gezelschap ziet er gelukkig uit.

- Het landschap is helemaal wit door de sneeuw. Abou wandelt dus als zwarte in een wit landschap. Dit is ook een metafoor voor zijn asielprocedure in een wit land als België, dat nauwelijks multicultureel genoemd kan worden. Zijn anders-zijn is hem door zijn huidskleur letterlijk op het lijf geschreven.

p. 41

Vraag: Wat valt op aan het taalgebruik in 41/1/3?

- De commentaartekst is duidelijk literair. Het gezin wordt beschreven als een "versterkte burcht" (metafoor)
- "het vaderland in staat van ontbinding": 'in staat van ontbinding verkeren' is 'rotten' en zeg je normaal niet van een land, maar van organisch materiaal. Dus weer een metafoor. Het is ook een verwijzing naar een beroemd schandaalboek (*Staat in staat van ontbinding*, 1990) van Jean-Pierre Van Rossem, een Vlaamse financiële goeroe die in de gevangenis, maar ook in het parlement belandde.

Vraag: Naar welke reële historische gebeurtenissen wordt hier verwezen?

- de zaak-Dutroux: de vermiste en vermoorde meisjes Julie en Mélissa, Ann en Eefje. In zijn woonplaats Marcinelle, net buiten Charleroi ("doffe voorsteden"), werd Marc Dutroux op 13 augustus 1996 gearresteerd voor ontvoering, gijzeling, verkrachting en moord. Het verhaal schokte het land zo sterk dat er grote betogingen kwamen voor een betere werking van politie en justitie ("gerechtsgebouwen worden bestormd"). De zaak werd onderzocht in Neufchâteau door onderzoeksrechter Jean-Marc Connerotte, die uitgroeide tot een volksheld, maar van het dossier werd gehaald omdat hij op een feestje voor Sabine Dardenne en Laetitia Delhez – de overlevende slachtoffers – spaghetti had gegeten.

Vraag: Hoe wordt de drukte in het leven van de vader grafisch vertaald?

- De auto die altijd in een andere richting wegrijdt, met een luide onomatopoeie erachter aan. Hij lijkt gedesorienteerd, het noorden kwijt, net zoals het land.

p. 51

Vraag: Hoe maakt Vanistendael in deze passage haar standpunt duidelijk?

- Niet in de tekst. De tekst bestaat uit een dialoog waarin de beide partijen hun schijnbaar verdedigbaar zegje krijgen over de zaak.
- Het stereotiepe beeld van de ambtenaar die niet werkt (de vrouw die haar nagels bijwerkt).
- De transformatie van de heer Harduwijn in een hyena, een dier dat geen positief imago heeft. Bovendien is er een fysieke gelijkenis. Hier krijgt het verhaal een surreële toets. Het is mogelijk dat het om een psychologisch portret gaat: de heer Harduwijn gezien door de vader (die de persoon niet kan zien, maar zich hem wel kan voorstellen) of door de auteur.

Achterflap

Vraag: De achterflap maakt deel uit van de tekening op de cover. Wat voegt dit deel van de afbeelding toe?

- Abou en Sofie hebben hun schoenen, een trui uitgedaan en hun tas neergezet om te gaan dansen.

- Je bagage achterlaten kan ook weer een metafoor zijn: je verleden (Abou) achterlaten en je vooroordelen (Sofie) laten varen.
- Zonder schoenen: geeft aan dat ze hun relatie voorzichtig maar vol overgave beleven. Schoenen maken lawaai, dus je doet ze uit als je zachtjes wil stappen, maar ook als je de ondergrond wil voelen.

Vraag: Hoe kan je de titel opnieuw interpreteren?

- 'maagd' kan ook wijzen op de onervarenheid van Sofie op multicultureel en administratief vlak. Ze heeft op korte tijd veel geleerd over migratie en de administratieve beperkingen daarop, die in individuele gevallen erg frustrerend kunnen zijn.

Misschien is het mogelijk om afsluitend een discussie te houden over de verhouding tussen persoonlijk / algemeen geldend of over het educatieve karakter van de strip. Het is het persoonlijke verhaal van Vanistendael, maar de naam en de studie van het hoofdpersonage kloppen bijvoorbeeld al niet. Heel veel klassieke vooroordelen worden in het verhaal opgesomd, maar overwonnen en het verhaal heeft een nogal optimistisch einde. Is het niet te rooskleurig voorgesteld?

TYPEFORMULIER

Regularisatieaanvraag

Het gaat om een facultatief formulier. Voor de modaliteiten van de indiening van een aanvraag tot machtiging tot verblijf op grond van één van de criteria van de instructie van 19.7.2009 verwijzen wij naar het vademecum. De nota van 12.10.2009 die op de site van de Dienst Vreemdelingenzaken staat komt het hoofdstuk PROCEDURE van het vademecum nader toelichten.

Dit formulier moet door de regularisatiekandidaat of zijn advocaat ingevuld en ondertekend worden.

Gelieve het geval waarin u zich bevindt aan te kruisen om het beheer van de actualisering van uw aanvraag te vergemakkelijken:

- 9bis (en geen beslissing genomen door de Dienst Vreemdelingenzaken)
- 9ter – medische motieven - (en geen beslissing genomen door de Dienst Vreemdelingenzaken)
- 9 al.3 (vroeger)
- 9bis - Aanvraag tot verlenging — Bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister (BIVR 1 jaar), na de indiening van een aanvraag die gebaseerd is op artikel 9bis
- 9ter – Aanvraag tot verlenging — Bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister (BIVR 1 jaar), na de indiening van een aanvraag die gebaseerd is op artikel 9ter (medische motieven)
- In bezit zijn een verblijfstitel die geldig is tot.....

FICHE 1 : Gegevens van de betrokkene

DVZ-nummer (O.V.)	
RIJKSREGISTERNUMMER(RRN) of geboortedatum	
VOLLEDIGE NAAM	

VOORNA(A)M(EN)	
----------------	--

Indien u getrouwd bent – gelieve uw naam van gehuwde vrouw en uw meisjesnaam te vermelden.
Indien u een bijnaam heeft (verkorte vorm van meervoudige familienaam of andere), gelieve die te preciseren.

BURGERLIJKE STAAT	
-------------------	--

GEBORTEPLAATS	
---------------	--

NATIONALITEIT	
---------------	--

Indien u over een dubbele nationaliteit beschikt, gelieve die te preciseren.

IDENTITEITSBEWIJS	☐ Identiteitskaart OF ☐ Paspoort OF Deze twee soorten documenten moeten niet noodzakelijk nog geldig zijn. ☐ Asielaanvraag loopt nog OF ☐ Rechtvaardiging van het feit dat het onmogelijk is om het document in België te bekomen. De bewijsstukken als bijlage toevoegen (kopie van de identiteitskaart of kopie van de eerste 6 pagina's van het paspoort).
-------------------	--

Indien u getrouwd bent – gelieve uw naam van gehuwde vrouw en uw meisjesnaam te vermelden.
Indien u een bijnaam heeft (verkorte vorm van meervoudige familienaam of andere), gelieve die te preciseren.

Samenstelling van gezin (echtgenoten/ongehuwde partner en bloedverwanten in de nederdalende lijn)	Naam	Voornaam	Geboortedatum en geboorteplaats	Nationaliteit

ADRES WAAR MEN DAADWERKELIJK VERBLIJFT	
MAILADRES	

Specifieke vakjes :

Gegevens en mailadres van de advocaat/van de sociale dienst die de aanvraag opvolgt	
Indien u een niet- begeleide minderjarige vreemdeling bent : gelieve de gegevens van de voogd te vermelden.	

FICHE 2 : Basis van de regularisatieaanvraag

Kruis het (de) criterium (criteria) aan waaraan u meent te voldoen :

- Onredelijk lange asielprocedure (Dienst Vreemdelingenzaken, Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (of de voormalige VBV= Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen) van 4 jaar (voor de personen zonder kinderen of met kinderen die niet naar school gaan) of van 3 jaar (voor de families met kinderen die in België naar school gaan)

Onredelijk lange asielprocedure (met inbegrip van de procedure bij de Raad van State en/of de regularisatieprocedure) van 5 jaar (personen zonder kinderen of met kinderen die niet naar school gaan) of van 4 jaar (families met kinderen die naar school gaan). De regularisatieaanvraag moet vóór 18 maart 2008 ingediend zijn. Het beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State of de regularisatieaanvraag moeten hangende zijn of na 18 maart 2008 afgesloten zijn geweest.

Asielprocedure van een jaar (DVZ, CGVS, VBC) die voor 1 juni 2007 werd ingediend voor de families met kinderen die op zijn minst sinds 1 september 2007 naar school gaan en die op zijn minst al 5 jaar aanwezig zijn op het grondgebied, vanaf de datum van indiening van de eerste asielaanvraag.

Ononderbroken verblijf van 5 jaar + duurzame lokale verankering in België: ik voldoe aan de volgende voorwaarden :

- Een ononderbroken verblijf van minstens 5 jaar in België aantonen, en dit voorafgaand aan de aanvraag voor een machtiging tot verblijf (de periode van 5 jaar wordt in tegengestelde richting berekend, vanaf 15 december 2009).
- Vóór 18 maart 2008 :
  - een wettig verblijf in België hebben gehad (waarbij elk verblijf in aanmerking komt dat gedekt wordt door een wettelijk afgegeven verblijfsdocument, behalve een toeristenvisum)
  - geloofwaardige pogingen heeft ondernomen om in België een wettig verblijf te bekomen.
- de lokale verankering in België bewijzen : 1+2+3 bewijzen:
  1. De sociale banden die in België gecreëerd werden, het schoolparcours en de integratie van de kinderen
  2. De kennis van een van de landstalen, of het feit dat men aan alfabetiserings- of taalcursussen heeft deelgenomen
  3. Het beroepsverleden in België en de bereidheid om te werken, het feit dat men beschikt over kwalificaties of competenties die aangepast zijn aan de arbeidsmarkt, onder andere wat de door de Gewesten bepaalde knelpuntberoepen betreft, het vooruitzicht op het uitoefenen van een beroepsactiviteit en/of de mogelijkheid om in zijn behoeften te voorzien.

Werk + duurzame lokale verankering : ik voldoe aan de volgende voorwaarden :

- Voorafgaand aan de indiening van de aanvraag ononderbroken aanwezig zijn op het grondgebied, en dit op zijn minst sinds 31 maart 2007.
- De duurzame lokale verankering in België bewijzen : 1+2+3 bewijzen :
  - De sociale banden die in België gecreëerd werden, het schoolparcours en de integratie van de kinderen
  - De kennis van een van de landstalen, of het feit dat men aan alfabetiserings- of taalcursussen heeft deelgenomen
  - Het beroepsverleden in België en de bereidheid om te werken, het feit dat men beschikt over kwalificaties of competenties die aangepast zijn aan de arbeidsmarkt, onder andere wat de door de regio's bepaalde knelpuntberoepen betreft, het vooruitzicht op het uitoefenen van een beroepsactiviteit en/of de mogelijkheid om in zijn behoeften te voorzien.
- Over een arbeidscontract beschikken (van bepaalde duur, van minstens een jaar, of van onbepaalde duur + het salaris mag niet lager zijn dan het wettelijk minimumsalaris)

Vreemdeling die ouder is van een Belgisch minderjarig kind en die een reëel en effectief gezin vormt met dit kind;

Vreemdeling die ouder is van een minderjarig kind dat een EU-burger is, indien het kind over voldoende bestaansmiddelen beschikt, eventueel verkregen via deze ouder en wanneer de ouder effectief instaat voor de zorg van het kind;

Familieleden van een EU-burger die buiten het toepassingsgebied van de gezinshereniging (artikel 40bis van de wet) vallen, maar van wie het verblijf dient te worden vergemakkelijkt, in toepassing van de Europese richtlijn 2004/38, zijnde de familieleden, ongeacht hun nationaliteit, die in het land van herkomst ten laste zijn van of inwoonden bij de EU-burger, of die wegens ernstige gezondheidsredenen een persoonlijke verzorging door de EU-burger nodig hebben;

Vreemdeling die toegelaten of gemachtigd werd tot een onbeperkt verblijf in België als hij minderjarig was en die daarna (al dan niet onder dwang) is teruggekeerd naar zijn land van herkomst, maar die geen aanspraak kan maken op een recht op terugkeer, zoals voorzien in de wet of in de Koninklijke besluiten, zoals een vreemdeling van wie het paspoort of de verblijfstitel werd afgenomen wanneer hij is teruggekeerd naar het land van herkomst of een jonge vrouw die tegen haar wil uitgehuwelijkt werd, voor zover hij de bewijzen van deze situatie kan voorleggen;

Echtgenoten met een verschillende nationaliteit die afkomstig zijn uit landen die dit type gezinshereniging niet toelaten, met het gevolg dat ingeval van verwijdering naar hun respectieve landen van herkomst hun gezinscel zou worden verbroken, in het bijzonder wanneer ze een gemeenschappelijk kind hebben;

Vreemdelingen die een pensioen of invaliditeitspensioen dat door de Belgische Staat wordt toegekend genieten, maar die hun recht op verblijf in België verloren hebben ingevolge hun terugkeer naar het land van herkomst;

Andere prangende humanitaire situaties.

Ik aanvaard dat deze gegevens per mail worden doorgestuurd.

Gedaan te ..... op .....

Handtekening van de aanvrager(s) (meerderjarig(en)) of van zijn (hun) advoca(a)t (en)

NB : naast de bewijsstukken kan een verklarende bijlage worden toegevoegd aan het formulier